

Skatteutskottets betänkande

1983/84:51

med anledning av motioner om den framtida skattepolitiken m. m.

Med anledning av kompletteringspropositionen 1983/84: 150 bilaga 1 har väckts två motioner vilka utskottet beslutat behandla i ett särskilt betänkande (jfr SkU 1983/84:50).

Det gäller motionerna

1983/84:2938 av Ulf Adelsohn m. fl. (m) vari – med hänvisning till motivering i motion 1983/84:2933 – hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i sistnämnda motion anförts om den långsiktiga skattepolitiken och

1983/84:2957 av Lars Werner m. fl. (vpk) såvitt avser yrkandena

9. att riksdagen godkänner vad som i motionen anförts om skärpningar av omsättningsskatten på aktiehandeln, reavinstbeskattningen, bolagsskatten och en engångsskatt på stora förmögenheter,

10. att riksdagen uttalar sig för att ett slopande av mervärdeskatten på mat bör inledas under budgetåret 1984/85.

Utskottet

Moderaterna presenterar i motion 2933, som ligger till grund för yrkandet i motion 2938 ett långsiktigt program för skattepolitiken sådan den enligt deras uppfattning bör utformas. Programmet kan sammanfattas i tio punkter innefattande bl. a. avskaffande av den statliga inkomstskatten på vanliga inkomster, återinförande av fullständigt inflationsskydd i skatteskalen, betydande sänkningar av kapitalskatterna och ett uttalande om att någon fastighetsskatt inte bör införas.

Vänsterpartiet kommunisterna återkommer i motion 2957 med yrkanden om mycket betydande skärpningar av skatterna på kapitalvinster, förmögenhet och bolag och om slopande av mervärdeskatten på livsmedel.

Yrkanden av samma eller liknande innebörd har avstyrkts av utskottet i betänkanden dagtecknade i mars och – när det gäller mervärdeskatten – i maj i år. Frågan om en fastighetsskatt finns det anledning återkomma till om och när ett förslag om sådan skatt föreläggs riksdagen.

Med hänvisning härtill och till vad utskottet anfört i sina betänkanden SkU 1983/84:30 och 44 avstyrker utskottet såväl motion 2938 som motion 2957 i vad den hänvisats till skatteutskottet.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionerna 1983/84:2938 och 1983/84:2957,
sistnämnda motion i vad den hänvisats till skatteutskottet.

Stockholm den 25 maj 1984

På skatteutskottets vägnar

RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c),
förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m)*, Hagar Normark (s), Bo
Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s),
Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Lars Hedfors (s), Anna Lindh (s),
Bruno Poromaa (s) och Erkki Tammenoksa (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo
Lundgren och Karl Björzén (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar med "Yrkanden av"
och slutar med "till skatteutskottet" bort ha följande lydelse:

Skattepolitiken är av avgörande betydelse för att Sverige skall kunna
återvinna balans i ekonomin.

Det avgörande motivet för ett sänkt skattetryck är att stimulera arbete,
sparande och företagande. En neddragning av skattetrycket måste därför
sättas i centrum för det skattepolitiska reformarbetet.

Den långsiktiga skattepolitiken bör inriktas på att avskaffa den statliga
inkomstskatten på vanliga inkomster. Inkomstskatten skulle därmed bli
proportionell, bortsett från en progressiv skatt på de högsta inkomsterna.
Som ett etappmål bör marginals-katten på vanliga inkomster sänkas till 40 %
med ett tak vid 70 %.

En förutsättning för att varaktigt få ned marginals-katterna är att ett
fullständigt inflationsskydd återinförs i skatteskalen. Dessutom måste den
snedvridande begränsningen av avdragsrätten för underskott i förvärvskälla
undanröjas. Medan det kan vara rimligt att begränsa rätten till ränteavdrag
för konsumtionsutgifter, verkar den nuvarande blint slående avdragsbe-
gränsningen starkt störande på nyföretagande och investeringsvilja.

Vid beskattning av fysiska personer är det också nödvändigt att komma till
rätta med den rundgång som tar sig uttryck i att folk betalar så mycket i skatt
att de behöver bidrag för att klara sig. Det kan inte vara rimligt att

inkomsttagare som betalar 30 000–40 000 kr. eller mer i skatt inte skall kunna klara sig på sin inkomst om de har två eller flera barn. Familjebeskattningen bör således utformas under större hänsynstagande till skillnader i försörjningsbördan.

Användningen av arbetsgivaravgifter bör begränsas till vad som behövs för att finansiera förmåner inom socialförsäkringen. Det är då angeläget att återställa sambandet mellan avgiftsnivån och förmånens storlek.

Det är vidare viktigt att lindra de skatter som träffar företagande och kapitalbildning. Enbart nettovinster bör beskattas och någon bruttobeskattnings bör alltså inte införas. Dubbelbeskattningen av aktieutdelning liksom skatten på arbetande kapital i små och medelstora företag bör avskaffas i syfte att underlätta näringslivets försörjning med riskvilligt kapital. Om intresset för aktiesparande skall kunna stimuleras, måste även reavinstbeskattningen förenklas och äldre aktievinster göras helt skattefria.

Den under föregående år två gånger höjda förmögenhetsskatten är förödande för sparviljan och investeringsbenägenheten, särskilt bland småföretagare. Dessa skatteskärpningar bör omedelbart slopas och kapitalskatterna kraftigt nedbringas för att stimulera sparande och kapitalbildning. Detta är så mycket mer angeläget som det riskvilliga sparandets villkor under senare år i enlighet med förslag av regeringen allvarligt försämrats.

Energiskatten bör vara likformig mellan olika energislag och utgå från energivärdet. Svensk industri kan inte försättas i kostnadsunderläge genom avsevärt högre energiskatter än utomlands.

Bostadsbeskattningen blir alltmer godtycklig. Den fastighetsskatt som anvisats tar i likhet med hyreshusavgiften inte någon hänsyn till skatteförmågan. Utskottet förutsätter att något förslag om sådan skatt inte kommer att föreläggas riksdagen, särskilt som den utsatts för mycket skarp kritik vid lagrådsbehandlingen.

Av det anförda framgår att utskottet anser det angeläget att sänka de skatter som träffar produktionen. Det betyder att beskattningen av konsumtionen måste bli förhållandevis hög även i fortsättningen. Dock finns det vissa konsumtionsskatter som skapar mer krångel än statsinkomster och som därför bör avvecklas. Det gäller exempelvis videoskatten.

Även i fråga om konsumtionsskatter bör emellertid – med vissa undantag (alkohol och tobak) – gälla att skattehöjningar bör undvikas.

dels att utskottet bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:2938 och med avslag på motion 1983/84:2957 i vad den hänvisats till skatteutskottet som sin mening ger regeringen till känna vad i reservationen anförts om den långsiktiga skattepolitiken.

Särskilt yttrande

Stig Josefson (c), Ingemar Hallenius (c) och Kjell Johansson (fp):

I den reservation som lämnats av utskottets moderater tas upp två frågor som enligt vår uppfattning förtjänar särskild uppmärksamhet. Det gäller kapitalskatterna och den aviserade fastighetsskatten. C och fp har i annat sammanhang vid årets riksmöte yrkat att förmögenhetsskatten skall återställas till den nivå den hade före 1983 års taxering. I särskilda motioner som kommer att behandlas av utskottet senare i år, har båda partierna dessutom framställt yrkanden om att skatten på arbetande kapital slopas. Mot bakgrund av att det riskvilliga sparandets villkor på regeringens tillskyndan allvarligt försämrats under senare år anser vi båda dessa åtgärder synnerligen angelägna. Med hänsyn till att vi tagit upp frågan om kapitalbeskattningen i särskilda motioner till årets riksdag har vi emellertid ansett oss böra i förevarande sammanhang avstå från att ställa särskilda yrkanden i fråga om denna beskattning.

När det gäller fastighetsskatten delar vi reservanternas uppfattning, och vi förutsätter – mot bakgrund inte minst av den kritik som förslaget rönt i lagrådet – att något förslag om fastighetskatt inte föreläggs riksdagen.